

รายงานการใช้นวัตกรรมการ จัดการเรียนการสอน

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง คลื่น ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้
5E (5Es Instructional Model)

รายวิชาวิทยาศาสตร์

นางสาวรณัญญา อัจหาญ
ตำแหน่ง ครู

โรงเรียนประชาสามัคคี(บ้านหนองมะนาว)
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

คำนำ

โครงการนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง คลื่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E (5Es Instructional Model)” จัดทำขึ้นเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน และพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21

เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์ที่ผ่านมา พบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทั้งในด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง อีกทั้งยังมีข้อจำกัดด้านพื้นฐานความรู้และการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

ดังนั้น ผู้จัดทำจึงได้พัฒนานวัตกรรมจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสืบเสาะหาความรู้ 5E ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ค้นคว้า และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบอย่างเป็นระบบ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า โครงการนวัตกรรมนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ครูผู้สอน และผู้ที่สนใจในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ธัญญา อางหาญ

สารบัญ

	หน้า
๑. ชื่อนวัตกรรม	๑
๒. ผู้จัดสร้างนวัตกรรม	๑
๓. ระยะเวลาดำเนินการ	๑
๔. ที่มาและความสำคัญ	๑
๕. วัตถุประสงค์	๒
๖. ขอบเขตการศึกษา	๓
๗. เครื่องมือที่ใช้	๓
๘. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม	๓
๙. ทฤษฎีและแนวคิด	๗
๑๐. การนำนวัตกรรมไปใช้ในการพัฒนา/แก้ปัญหา	๙
๑๑. ผลที่เกิดกับเป้าหมาย	๑๐
๑๒. บทเรียนที่ได้รับ	๑๑
๑๓. เงื่อนไขความสำเร็จ	๑๑
๑๔. ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน	๑๒
ภาคผนวก	๑๔
-ภาพสื่อการสอน/แบบฝึกทักษะ	๑๖
-แบบประเมิน	๒๒
-ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้	๒๙
-แผนพัฒนานวัตกรรม	

รายงานผลการพัฒนานวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอน
โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

.....

1. ชื่อนวัตกรรม

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง คลื่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E (5Es Instructional Model)

นวัตกรรมประเภทการจัดการเรียนการสอน

2. ชื่อผู้สร้างนวัตกรรม

นางสาวธัญญา อัจฉาญ ตำแหน่ง ครู
โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มวันที่ 1 พฤศจิกายน 2568 - 31 มีนาคม 2569

4. ที่มาและความสำคัญ

วิชาวิทยาศาสตร์ เป็นศาสตร์แห่งการนำพาสังคมไปสู่โลกแห่งอนาคต การบูรณาการของศาสตร์ต่างๆ เข้าไว้ด้วยกันทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่หลากหลาย ได้อีกทั้งยังสร้างคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนกลายเป็นบุคคลที่รักที่จะเรียนรู้ มีตรรกะ มีเหตุผล สามารถคิดไตร่ตรอง และแก้ปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ พร้อมทั้งจะต่อยอดความรู้ใหม่ ๆ จนกลายเป็นผู้ผลิตนวัตกรรมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการนำพาประเทศสู่สังคมโลก

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา เนื่องจากทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นทักษะที่จำเป็นที่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนสามารถสังเกต จำแนกแยกแยะ แก้ไขปัญหาจากข้อมูลซึ่งเป็นทักษะที่ทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ มีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์ปัญหาผ่านกระบวนการ PLC และการสัมภาษณ์นักเรียน นักเรียนบางกลุ่ม ไม่เข้าใจการคำนวณความถี่ของคลื่น เนื่องจากขาดพื้นฐานความรู้ด้านคณิตศาสตร์ นักเรียนบางคน ขาดทักษะในการใช้อุปกรณ์ห้องปฏิบัติการ และอาจมีปัญหากจากอุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอ นักเรียน ไม่สามารถสรุปใจความสำคัญและประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงได้ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถตอบคำถามในแบบทดสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้าพเจ้าเป็นครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผู้เรียนยังขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลายๆข้อ โดยสังเกตจากการอธิบาย การแสดงวิธีทำ หรือการตอบคำถามที่มีรายละเอียดของสิ่งต่างๆ เหล่านี้ พบว่า ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ ส่งผลให้การประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้งขั้นพื้นฐานและขั้นสูงของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ และยังส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาอื่นๆไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ข้าพเจ้าได้วิเคราะห์ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ด้วยรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สู่การออกแบบนวัตกรรมคือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมสอดคล้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย 1ชุดกิจกรรม 2 เรื่อง ดังนี้

1. คลื่นกล
2. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

ข้าพเจ้าต้องการนำนวัตกรรมชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) นี้ ไปทดลองใช้ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อขยายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและผลการทดสอบระดับชาติ (O-net) ให้สูงขึ้น จึงได้ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับหลักสูตรสถานศึกษา ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงนำแบบฝึกเรื่อง คลื่น รวมจำนวน 1 ชุด นำไปใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน ในวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สัปดาห์ละ 2 วัน พร้อมทั้งออกแบบเครื่องมือประเมินทักษะการกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้ได้มากที่สุด

ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาทักษะการกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) คือ การสร้างความสนใจ (Engagement) การสำรวจและค้นหา (Exploration) การขยายความรู้ (Elaboration) และการประเมินผล (Evaluation)

5. วัตถุประสงค์ของการพัฒนานวัตกรรม

- 1) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่อง คลื่น
- 2) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน
- 3) เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. ขอบเขตการศึกษา (เนื้อหา/กลุ่มเป้าหมาย/ระยะเวลา)

- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2568 จำนวน...21...คน โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว)

7. เครื่องมือที่ใช้

- กิจกรรมที่ให้นักเรียนฝึกในระหว่างการเรียน เช่น ใบงาน, Mind map, เกม
- แบบฝึกทักษะทักษะ จำนวน 1 ชุด
- แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน 7 ชั่วโมง
- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (K) ชุดละ จำนวน 10 ข้อ
- แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (P) จำนวน 7 ข้อ
- แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A) จำนวน 10 ข้อ

8. กระบวนการพัฒนานวัตกรรม

8.1 การวางแผน (Plan)

1.วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคลที่มีความสามารถในด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจัดกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ เก่ง ปานกลาง ควรพัฒนา จำนวน 4 กลุ่ม ตามผลการประเมิน

2.ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว) ศึกษาแนวคิดการเรียนรู้แบบ active learning

3.ศึกษาวิธีการสอนตามกระบวนการแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) และการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยใช้แบบฝึกทักษะ

4.ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) จำนวน 3 แผน วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อออกแบบนวัตกรรมคือ แบบฝึกทักษะ

5.สร้างแบบฝึกกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 1 ชุด
ประกอบด้วย

แบบฝึกทักษะ คลื่นกลและคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

6. สร้างแบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 3 ชนิด เพื่อวัดความรู้ (K) ทักษะ (P) คุณลักษณะ (A) ได้แก่

- แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ชนิดปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ
- แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 7 ข้อ
- แบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ จำนวน 10 ข้อ

นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมได้แก่ ผู้อำนวยการ ครูวิชาการ และ ครูวิทยาศาสตร์ และนำมาปรับแก้ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการประเมินด้านการเขียน โดยใช้แบบ ประเมิน IOC

7. การกำหนดจุดประสงค์การพัฒนานักเรียน

- 1) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่อง คลื่น
- 2) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน
- 3) เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

8. กำหนดขอบเขตของการดำเนินการ โดยใช้ชุดฝึกทักษะ

นวัตกรรม ได้แก่ แบบฝึกทักษะ

๘.๑ โครงสร้างแบบฝึกทักษะการกำหนดเนื้อหาในแต่ละแผนจัดการเรียนการสอน

แบบฝึก ทักษะที่	เรื่อง	ตัวชี้วัด ระหว่างทาง	ตัวชี้วัด ปลายทาง	จุดประสงค์	เวลา (ชั่วโมง)
๑	คลื่นกล	ว ๒.๓ ม.๓/๑๐	-	1. อธิบายการเกิดคลื่นกลและบรรยายส่วนประกอบของคลื่นได้ 2. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความยาวคลื่น ความถี่ และแอมพลิจูดได้ 3. คำนวณหาปริมาณที่เกี่ยวข้องกับอัตราเร็ว ความยาวคลื่น ความถี่ และแอมพลิจูดได้ 4. ปฏิบัติกิจกรรมคลื่นในหลอดสปริงได้อย่างถูกต้องและเป็นลำดับขั้นตอน	๓

แบบฝึก ทักษะที่	บทที่	ตัวชี้วัดระหว่าง ทาง	ตัวชี้วัด ปลายทาง	จุดประสงค์	เวลา (ชั่วโมง)
๒	คลื่น แม่เหล็กไฟฟ้า	ว ๒.๓ ม.๓/๑๑	ว ๒.๓ ม. ๓/๑๑	1. อธิบายคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและสเปกตรัมของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าได้ 2. สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการค้นพบคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและสเปกตรัมของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าได้ 3. อธิบายและยกตัวอย่างประโยชน์ของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าได้ 4. นำเสนอการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ และอันตรายจากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในชีวิตประจำวัน 5. ตระหนักถึงประโยชน์และอันตรายจากคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าในชีวิตประจำวันได้	๔

8.2 ขั้นการดำเนินงาน D (Do)

ขั้นการดำเนินงาน D (Do) - การนำแผนที่ได้วางไว้ไปปฏิบัติจริง	- ครูผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5E) - ออกแบบ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) จำนวน 2 ชุด 7 กิจกรรม ประกอบด้วย - ชุดกิจกรรมคลื่นกล 3 กิจกรรม - ชุดกิจกรรมคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า 4 กิจกรรม
กระบวนการ/ขั้นตอน	กิจกรรม/แนวทางการดำเนินงาน โดยสรุป
	- ชุดกิจกรรม 2 ชุด - แบบทดสอบความรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ (K) - แบบประเมินทักษะทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป (P) - แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A) - นำแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมสู่ห้องเรียน
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	- สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี - กระตุ้นความสนใจ - วิดีทัศน์
ขั้นสอน	- หนังสือเรียน - ชุดกิจกรรม - แบบทดสอบก่อนเรียน
1. การสร้างความสนใจ (Engagement) - แจกจุดประสงค์การเรียนรู้/แนะนำหัวข้อที่เรียน	- กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนด้วยการนำเสนอวีดิทัศน์ภาพ หรือสถานการณ์ใกล้ตัวที่เกี่ยวกับคลื่น - บัตรภาพ - การแชร์ประสบการณ์ - ใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ
2. การสำรวจและค้นหา (Exploration)	- ใช้ PowerPoint - ใช้เกม - ทดลอง - ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) - แบ่งกลุ่มร่วมทำกิจกรรม กลุ่มละ 4-5 คน - ศึกษาข้อมูลจากหนังสือเรียน - ใช้สื่อภาพ , แผนภูมิ , ตาราง , กราฟ ให้นักเรียนศึกษา
3. การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)	- นำเสนองานจากการทำกิจกรรมกลุ่ม

	- ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย - ใช้คำถามเพื่อสรุปความรู้ร่วมกัน - ใช้สื่อภาพ , แผนภูมิ , ตาราง , กราฟ ให้นักเรียนสรุปร่วมกัน
4. การขยายความรู้ (Elaboration)	- ใบงาน - ใช้คำถาม การประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ใน ชีวิตประจำวัน - อภิปรายร่วมกัน
กระบวนการ/ขั้นตอน	กิจกรรม/แนวทางการดำเนินงาน โดยสรุป
5. การประเมินผล (Evaluation)	- ผลงานกลุ่ม - ผลงานจากชุดกิจกรรม - แบบทดสอบหลังเรียน
ขั้นสรุป	- อภิปรายสรุปความรู้ร่วมกัน - ใช้คำถามปลายเปิด
ตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) - การประเมินผลและการวิเคราะห์ ความสำเร็จของกิจกรรม	มีการดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้จาก การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม และการประเมิน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำผลที่ได้นำไปใช้ และใน การปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ จึงจะนำไปใช้ได้จริง
สรุปผลกิจกรรมและการประเมินผลกิจกรรม (Action) - ข้อมูลและผลลัพธ์จากการตรวจสอบเพื่อ นำไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ	สรุปผลการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ โดยประยุกต์ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ สืบเสาะ(5E) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ต่อไป

9. ทฤษฎีและแนวคิดและหลักการ

9.1 แนวคิด ทฤษฎี (ย่อ)

การเรียนการสอนในวิชาวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ด้วยรูปแบบการ สอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E)

แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของ ผู้เรียน โดยใช้หลักการว่า ความรู้ของบุคคลเป็นโครงสร้างทางปัญญาที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ด้วยวิธีการ

ต่าง ๆ กัน โดยใช้โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หรือความรู้เดิมและกระบวนการคิดรูปแบบต่างๆ มาใช้ในการสร้างความรู้

รูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามขั้นตอนการสอนแบบสืบเสาะหา 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างความสนใจ (Engagement)

ขั้นนี้เป็นของการนำเข้าสู่บทเรียนหรือนำเข้าสู่เรื่องที่อยู่ในความสนใจที่เกิดจากข้อสงสัย โดยครูผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนหรือเนื้อหาใหม่ๆ ซึ่งความสนใจใคร่รู้นั้นอาจมาจากความสนใจของนักเรียนเอง การอภิปรายกลุ่ม หรือจากการนำเสนอของครูผู้สอนก็ได้ แต่จะต้องเป็นเรื่องที่นักเรียนยอมรับโดยไม่มีการบังคับ หลังจากนั้นเมื่อได้ข้อคำถามที่น่าสนใจแล้ว ครูผู้สอนกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกัน กำหนดขอบเขตและแจกแจงรายละเอียดของเรื่องที่จะศึกษาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยใช้การรับรู้จากประสบการณ์เดิม รวมกับการศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประเด็นที่จะศึกษา และมีแนวทางในการสำรวจตรวจสอบมากยิ่งขึ้น

2. การสำรวจและค้นหา (Exploration)

เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษาอย่างถ่องแท้แล้ว ครูผู้สอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสำรวจ การสืบค้นจากเอกสารต่าง ๆ การทดลอง และการจำลองสถานการณ์ เป็นต้น เพื่อตรวจสอบสมมุติฐานและให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการอธิบายและสรุป

3. การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)

เมื่อได้ข้อมูลอย่างเพียงพอแล้ว ครูผู้สอนจะให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้อภิปรายและแปลผล เพื่อสรุปผลและนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรยายสรุป การสร้างแบบจำลอง การวาดภาพ หรือ การสรุปเป็นตารางหรือกราฟ ซึ่งผลสรุปที่ได้นั้น จะต้องสามารถอ้างอิงความรู้ มีความสมเหตุสมผล และมีหลักฐานที่เชื่อถือได้

4. การขยายความรู้ (Elaboration)

เป็นขั้นของการนำความรู้ที่ได้จากขั้นก่อนหน้า มาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือใช้อธิบายถึงสถานการณ์หรือเหตุการณ์เกี่ยวข้อง โดยครูผู้สอนอาจจัดกิจกรรมและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ เช่น ตั้งคำถามจากการศึกษาเพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้น

5. การประเมินผล (Evaluation)

เป็นขั้นของการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การทำข้อสอบ การทำรายงานสรุป หรือการให้นักเรียนประเมินตัวเอง เป็นต้น เพื่อตรวจสอบนักเรียนว่ามีความรู้ที่ถูกต้องมากน้อยเพียงไรจากการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ดังกล่าว ครูผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้นักเรียน วิเคราะห์ วิวิจารณ์และคิดพิจารณาความรู้ที่ได้ให้รอบคอบ โดยมีครูผู้สอนช่วยตรวจสอบและปรับปรุงความรู้ที่นักเรียนได้รับนั้นให้ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับความรู้เดิมของนักเรียนมากยิ่งขึ้น และนำนักเรียนไปสู่คำถามที่ต้องการการสำรวจตรวจสอบต่อไปอย่างต่อเนื่อง

10. การนำวัตรกรรมไปใช้ในการพัฒนา/แก้ปัญหา

1) การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. จัดทำ แบบฝึกทักษะจำนวน 2 ชุด เรื่องคลื่นกล 3 กิจกรรม เรื่องคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า 4 กิจกรรม แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งหมด 3 แผน แต่ละแผนใช้เวลา 2-3 ชั่วโมง สอนสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง เป็นเวลา 4 สัปดาห์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 ระหว่างเดือน พฤศจิกายน – มีนาคม 2569 โดยจัดกิจกรรมในชั่วโมงสอนวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐาน ตามตารางสอนที่รับผิดชอบ

กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 21 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ

2. จัดเตรียม แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน สำหรับแต่ละชุด ๆ ละ 10 ข้อ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คลื่น

2) การดำเนินการทดลองใช้ในชั้นเรียนจริง

การจัดกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้แนวทางของกระบวนการ 5 ขั้นตอน แบบ 5E ได้แก่

1.ขั้นการสร้างความสนใจ (Engagement)

ใช้กิจกรรมเบื้องต้น เช่น เกม การดูภาพ/วิดีโอ หรือคำถามปลายเปิด เพื่อเชื่อมโยงสู่หัวข้อ การเขียนของแผนนั้น ๆ

2.ขั้นการสำรวจและค้นหา (Exploration)

ครูผู้สอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสำรวจ การสืบค้นจากเอกสารต่าง ๆ การทดลอง และการจำลองสถานการณ์ เป็นต้น เพื่อตรวจสอบสมมุติฐานและให้ข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการอธิบายและสรุป

3.ขั้นการอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)

นักเรียนนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และแปลผล เพื่อสรุปผลและนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรยายสรุป การสร้างแบบจำลอง การวาดภาพ หรือ การสรุปเป็นตารางหรือกราฟ โดยใช้แบบฝึกในชุดที่จัดเตรียมไว้

4. ขั้นการขยายความรู้ (Elaboration)

นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ สามารถอธิบายถึงสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยครูผู้สอนอาจจัดกิจกรรมและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ เช่น ตั้งคำถามจากการศึกษาเพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม หรือการนำเสนองาน

5. ขั้นการประเมินผล (Evaluation)

ทำข้อสอบ การทำรายงานสรุป หรือการให้นักเรียนประเมินตัวเอง

3) การประเมินผล

ก่อนเริ่มใช้แต่ละชุดแบบฝึก จะมีการทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 10 ข้อเมื่อสิ้นสุดชุดแบบฝึกทักษะ จะทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) จำนวน 10 ข้อ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์

4) การเก็บข้อมูลและสะท้อนผล

เก็บข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียน การตรวจผลงาน แบบสอบถามความพึงพอใจ และคะแนนจากแบบทดสอบ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนำข้อมูลไปปรับปรุงแบบฝึกทักษะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

11. ผลที่เกิดกับเป้าหมาย

10.1 ด้านความรู้

1. นักเรียนมีความรู้พื้นฐานเรื่อง คลื่น เพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบ
2. ผลจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านความรู้ที่ดีขึ้น

10.2 ด้านทักษะ

1. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพิ่มทักษะการคิดอย่างเป็นระบบมากขึ้น

10.3 ด้านคุณลักษณะ

1. มีความตั้งใจเรียน มีวินัย และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดีในกิจกรรมกลุ่ม

10.4 ด้านเจตคติ

1. นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์

10.5 ด้านสมรรถนะ

1. นักเรียนสามารถในการคิดวิเคราะห์ ดีขึ้น

12. บทเรียนที่ได้รับ

จากการนำนวัตกรรม การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง คลื่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E (5Es Instructional Model) ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ก่อให้เกิดบทเรียนและข้อค้นพบที่สำคัญทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาครู ดังนี้

12.1 การวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

- การใช้แบบฝึกทักษะการเขียน ตามกระบวนการ 5E ช่วยให้กิจกรรมมีความชัดเจน ลำดับขั้นตอนเหมาะสม ส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

- การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จำนวน 3 แผน ทำให้นักเรียนมีเวลาเรียนรู้ ซึมซับ และฝึกฝนทักษะการเขียนอย่างเป็นระบบ

12.2 แบบฝึกทักษะที่ออกแบบมาอย่างเหมาะสมช่วยพัฒนาทั้งความรู้และทักษะ

- แบบฝึกช่วยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงตามลำดับชั้นจากง่ายไปยาก ส่งผลให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น
- แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนช่วยประเมินความก้าวหน้าได้ชัดเจน และยังเป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากพัฒนาตนเอง

12.3 การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาวิทยาศาสตร์

- ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่อง คลื่น มากขึ้นแต่ก็นักเรียนบางกลุ่มที่จะต้องมีการพัฒนาต่อไป
- บรรยากาศในห้องเรียนมีความสนุกสนาน กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและกล้าคิดกล้าทำ

12.4 นวัตกรรมสามารถพัฒนาและต่อยอดได้

- แบบฝึกทักษะนี้สามารถนำไปปรับใช้กับเรื่องอื่นๆได้ หากนำเทคโนโลยีมาผสมผสานจะยิ่งเพิ่มความน่าสนใจและความหลากหลาย และจะต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

13. เงื่อนไขความสำเร็จ

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง คลื่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E (5Es Instructional Model) การนำนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ ส่งผลให้เกิดความสำเร็จ ทั้งต่อตัวผู้เรียน ผู้สอน โรงเรียน และชุมชน โดยมีเงื่อนไขสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จดังต่อไปนี้

13.1 ต่อนักเรียน

13.1.1 เชิงปริมาณ

- นักเรียนร้อยละ 76.19 คิดเป็นนักเรียน 16 คน มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง คลื่น ผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ 60

- นักเรียนร้อยละ 80.95 คิดเป็นนักเรียน 17 คน มีทักษะการทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผ่านเกณฑ์การประเมินการให้คะแนนในระดับ ดี

- นักเรียนร้อยละ 85.71 คิดเป็นนักเรียน 18 คน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนวิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับ ดี

13.1.2 เชิงคุณภาพ

- นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง คลื่น ผ่านเกณฑ์การประเมิน

- นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในระดับดี ผ่านเกณฑ์การประเมิน

- นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับดี

13.2 ต่อครูผู้สอน

- ครูมีการพัฒนาวิธีการสอนให้มีความน่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- ครูมีนวัตกรรมชุดแบบฝึกทักษะ เรื่อง คลื่น

13.3 ต่อโรงเรียน

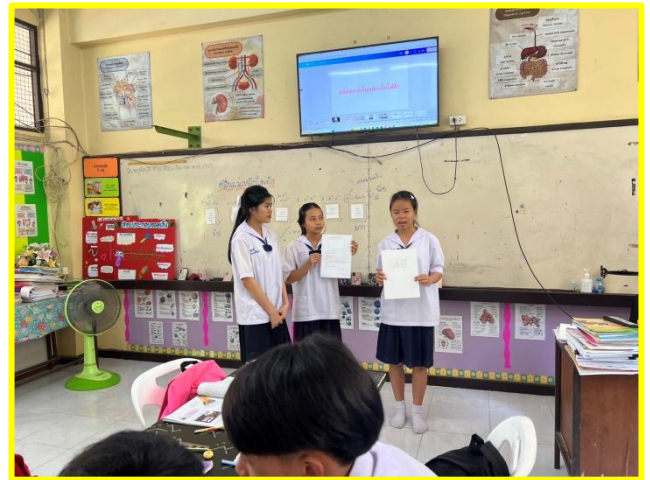
- โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์สูงขึ้น

13.4. ต่อชุมชนและผู้ปกครอง

- ชุมชนมีความพึงพอใจต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

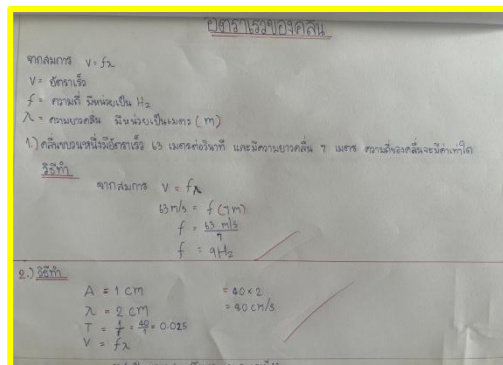
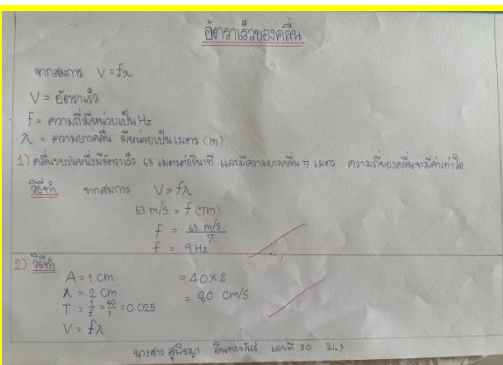
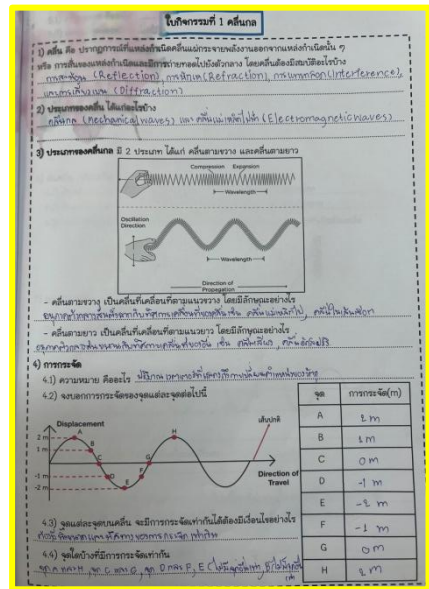
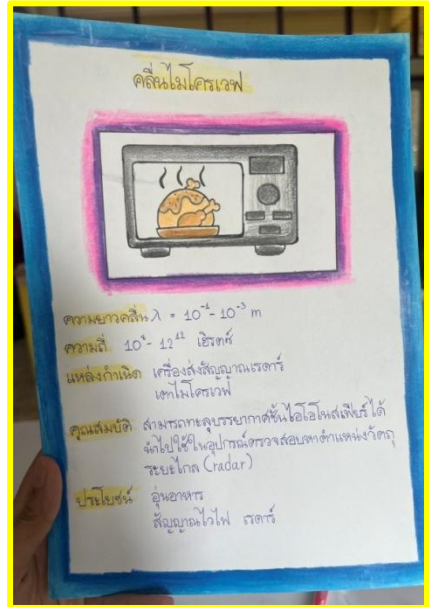
14. ภาพกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

ภาคผนวก

ชุดแบบฝึกทักษะและผลงาน

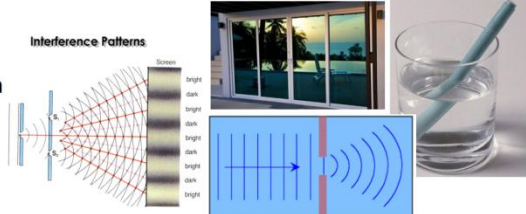
สื่อที่ใช้สอน

คลื่น

ปรากฏการณ์ที่แหล่งกำเนิดคลื่นแผ่กระจายพลังงานออกจากแหล่งกำเนิดนั้นๆ หรือ การสั่นของแหล่งกำเนิดและการถ่ายทอดไปยังตัวกลาง

สมบัติพื้นฐานของคลื่น การจะดูว่า สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นคลื่นหรือเปล่านั้น หรือ การเคลื่อนที่ ที่สังเกต เป็นการเคลื่อนที่แบบคลื่นหรือเปล่า ต้องพิจารณาจากสมบัติของคลื่นทั้ง 4 อย่าง ตามนี้

- 1 การสะท้อน
- 2 การหักเห
- 3 การแทรกสอด
- 4 การเลี้ยวเบน

ประเภทของคลื่น

แบ่งตามตัวกลาง

คลื่นกล ใช้ตัวกลางในการเคลื่อนที่ **EX. คลื่นน้ำ, คลื่นเสียง**

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า ไม่จำเป็นต้องใช้ตัวกลางในการเคลื่อนที่ **EX. แสง, คลื่นวิทยุ**

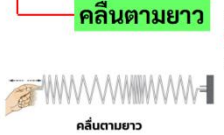
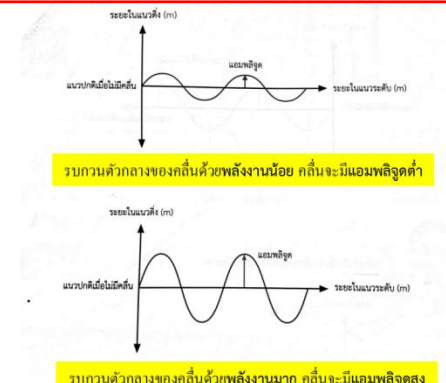

ประเภทคลื่นกล

คลื่นตามขวาง (Transverse wave) เป็นคลื่นที่เคลื่อนที่ตามแนวขวาง โดยทิศทางการสั่นของตัวกลางจะอยู่ในแนวตั้งฉากกับการเคลื่อนที่ของคลื่น เช่น คลื่นน้ำ คลื่นในเส้นเชือก

คลื่นตามยาว (Longitudinal wave) เป็นคลื่นที่เคลื่อนที่ตามแนวยาว โดยทิศทางการสั่นของตัวกลางจะอยู่ในแนวขนานกับการเคลื่อนที่ของคลื่น เช่น คลื่นเสียง

รวมกวาค้างของคลื่นด้วยพลังงานน้อย คลื่นจะมีแอมพลิจูดต่ำ

รวมกวาค้างของคลื่นด้วยพลังงานมาก คลื่นจะมีแอมพลิจูดสูง

ความเร็วของคลื่น >> v การกระจัดที่คลื่นที่เคลื่อนที่ไปต่อหนึ่งหน่วยเวลา มีหน่วยเป็น เมตรต่อวินาที (m/s)

ความเร็ว $v = f\lambda$ **ความยาวคลื่น** $v = \frac{s}{t}$

ความถี่ **การกระจัด**
คลื่น **เวลา**

ถ้าคลื่นที่เกิดขึ้นมีความถี่ 3 รอบ/วินาที คลื่นนี้มีความเร็วเท่าใด

$v = f\lambda$ → 1
 $v = (3)(1)$
 $v = 3 \text{ m/s}$

ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนใน เรื่อง คลื่น

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ก่อนเรียน (10)	หลังเรียน (10)	คะแนนเพิ่ม	ร้อยละ ก่อน	ร้อยละหลัง	ผ่าน/ไม่ผ่าน
1	นายวรชัย เจริญดี	4	8	+4	40	80	ผ่าน
2	เด็กชายอลงกรณ์ ไพเราะ	3	5	+2	30	50	ไม่ผ่าน
3	เด็กชายภัทรชกรณ์ ทรัพย์ศิริ	3	5	+2	30	50	ไม่ผ่าน
4	เด็กชายณัฐพงศ์ เจริญนิคย์	5	6	+1	50	60	ผ่าน
5	เด็กชายฐิติวัฒน์ ใจหาญ	2	6	+4	20	60	ผ่าน
6	เด็กชายณัฐนนท์ ใจหาญ	4	7	+3	40	70	ผ่าน
7	เด็กชายมิ่งขวัญ ประทีน	5	6	+1	50	60	ผ่าน
8	เด็กชายอภิสร สายทอง	3	6	+3	30	60	ผ่าน
9	เด็กหญิงกุลธิดา ผาสิน	2	5	+3	20	50	ไม่ผ่าน
10	เด็กหญิงนภัสร พิมพ์หาญ	4	7	+3	40	70	ผ่าน
11	เด็กหญิงภัทรวรรณ อาษา	5	7	+2	50	70	ผ่าน
12	เด็กหญิงปิ่นทองธาร ศรีบุตร	3	6	+3	30	60	ผ่าน
13	เด็กหญิงสุธิดา อ่อนรัตน์	4	7	+3	40	70	ผ่าน
14	เด็กหญิงนวลนภา หมั่นวงษ์	6	9	+3	60	90	ผ่าน
15	เด็กหญิงเสาวลักษณ์ เจริญนิคย์	4	7	+3	40	70	ผ่าน
16	เด็กหญิงปนัดดา เหมดี	5	8	+3	50	80	ผ่าน
17	เด็กหญิงกันติยา เหล่าสวัสดิ์	3	5	+2	30	50	ไม่ผ่าน
18	เด็กหญิงวาสนา การกล้า	4	7	+3	40	70	ผ่าน
19	เด็กหญิงอารีรัตน์ ส่องแสง	5	8	+3	50	80	ผ่าน
20	เด็กหญิงสุพิชญา อินทะพันธ์	2	6	+4	20	60	ผ่าน
21	เด็กหญิงกัลยรัตน์ อำนวย	4	5	+1	40	50	ไม่ผ่าน

สรุปภาพรวม

- คะแนนเต็ม: 10 คะแนน
- จำนวนนักเรียน: 21 คน
- ผ่านเกณฑ์: 16 คน
- ไม่ผ่าน: 5 คน
- ค่าเฉลี่ยก่อนเรียน ≈ 3.80 คะแนน
- ค่าเฉลี่ยหลังเรียน ≈ 6.47 คะแนน
- แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน “ดีขึ้น”

เกณฑ์การวัดผล

1. เกณฑ์การผ่าน

- ผ่าน: ได้คะแนนหลังเรียน ≥ 6 คะแนน (60%)
- ไม่ผ่าน: ได้คะแนนหลังเรียน < 6 คะแนน

ระดับคุณภาพผลการเรียน

ช่วงคะแนน (10)	ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
8-10	80-100%	ดีมาก
6-7	60-79%	ดี
4-5	40-59%	พอใช้
0-3	0-39%	ปรับปรุง

เกณฑ์พัฒนาการ (ความก้าวหน้า)

คะแนนเพิ่ม	ระดับพัฒนา
+4 ขึ้นไป	พัฒนาสูง
+2 ถึง +3	พัฒนาปานกลาง
+1 หรือน้อยกว่า	พัฒนาน้อย

เลขที่	ชื่อ-สกุล	สังเกต	ทดลอง	คำนวณ	วิเคราะห์	นำไปใช้	ลง ความเห็น	ดีความ/ สรุป	รวม	ระดับ คุณภาพ
1	นายวรชัย เจริญดี	3	3	2	3	3	3	3	20	ดี
2	เด็กชายอลงกรณ์ ไพเราะ	2	3	1	3	3	3	2	17	พอใช้
3	เด็กชายภัทรชกรณ์ ทรัพย์ศิริ	2	3	2	3	3	3	3	19	ดี
4	เด็กชายณัฐพงศ์ เจริญนิิตย์	2	3	2	2	3	3	3	18	พอใช้
5	เด็กชายฐิติวิวัฒน์ ใจหาญ	3	3	3	3	3	3	3	21	ดี
6	เด็กชายณัฐนนท์ ใจหาญ	2	3	2	3	3	3	3	19	ดี
7	เด็กชายมิ่งขวัญ ประทีน	2	3	2	3	3	3	3	19	ดี
8	เด็กชายลภัสกร สายทอง	2	3	2	3	3	3	3	19	ดี
9	เด็กหญิงกุลธิดา ผาลิน	3	3	2	3	3	2	3	19	ดี
10	เด็กหญิงนภัตสร พิมพ์หาญ	2	3	2	2	3	3	3	18	พอใช้
11	เด็กหญิงภัทรวรรณ อาษา	3	3	3	3	3	3	3	21	ดี
12	เด็กหญิงปิ่นทองธาร ศรีบุตร	3	3	3	3	3	3	3	21	ดี
13	เด็กหญิงสุธิดา อ่อนรัตน์	3	3	3	3	3	3	3	21	ดี
14	เด็กหญิงนวลนภา หมั่นวงษ์	3	3	3	3	3	3	3	21	ดี
15	เด็กหญิงเสาวลักษณ์ เจริญนิิตย์	3	3	3	3	3	3	3	21	ดี
16	เด็กหญิงปนัดดา เพิ่มดี	3	3	3	3	3	3	3	21	ดี
17	เด็กหญิงกันติยา เหล่าสวัสดิ์	2	3	2	2	3	3	3	18	พอใช้
18	เด็กหญิงวาสนา การกล้า	3	3	3	3	3	3	3	21	ดี
19	เด็กหญิงอารีรัตน์ ส่องแสง	3	3	3	3	3	3	3	21	ดี
20	เด็กหญิงสุพิชญา อินทะพันธ์	3	3	3	3	3	3	3	21	ดี
21	เด็กหญิงกัลยรัตน์ อำนวย	3	3	3	3	3	3	3	21	ดี
	ค่าเฉลี่ย	2.61	3	2.47	2.85	3	2.95	2.95		

เกณฑ์การให้คะแนน (ใช้เหมือนกันทุกทักษะ)

คะแนน	ระดับ	คำอธิบาย
4	ดีมาก	ทำได้ถูกต้อง ครบถ้วน อธิบายได้
3	ดี	ถูกต้องเป็นส่วนใหญ่
2	พอใช้	ทำได้บางส่วน ยังมีข้อผิดพลาด
1	ปรับปรุง	ทำไม่ได้/ไม่เข้าใจ

เกณฑ์แปลผล

คะแนนรวม	ระดับคุณภาพ
24-28	ดีมาก
19-23	ดี
14-18	พอใช้
ต่ำกว่า 14	ปรับปรุง

เกณฑ์รายทักษะ

1) ทักษะการสังเกต

- 4: สังเกตครบ ถูกต้อง มีรายละเอียด
- 3: สังเกตถูกต้องส่วนใหญ่
- 2: สังเกตได้บางส่วน
- 1: สังเกตไม่ถูกต้อง

2) ทักษะการทดลอง

- 4: ปฏิบัติตามขั้นตอน ใช้อุปกรณ์ถูกต้อง
- 3: ทำได้ แต่ต้องมีคำแนะนำเล็กน้อย
- 2: ทำได้บางขั้นตอน
- 1: ทำไม่ได้

3) ทักษะการคำนวณ

- 4: คำนวณถูกต้องครบทุกขั้นตอน
- 3: ถูกต้องเกือบทั้งหมด
- 2: ผิดบางส่วน
- 1: คำนวณไม่ได้

4) ทักษะการวิเคราะห์

- 4: วิเคราะห์เชื่อมโยงเหตุผลได้ถูกต้อง
- 3: วิเคราะห์ได้แต่ยังไม่ลึก
- 2: วิเคราะห์คลาดเคลื่อน
- 1: วิเคราะห์ไม่ได้

5) ทักษะการนำความรู้ไปใช้

- 4: นำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ถูกต้อง
- 3: นำไปใช้ได้ในสถานการณ์เดิม
- 2: ใช้ได้บางส่วน
- 1: นำไปใช้ไม่ได้

6) ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล

- 4: ให้เหตุผลจากข้อมูลชัดเจน
- 3: มีเหตุผลแต่ยังไม่ครบ
- 2: เหตุผลไม่สอดคล้อง
- 1: ไม่มีเหตุผลรองรับ

7) ทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป

- 4: ตีความและสรุปถูกต้องครบถ้วน
- 3: ถูกต้องแต่ยังไม่สมบูรณ์
- 2: สรุปคลาดเคลื่อน
- 1: สรุปไม่ได้

ผลการประเมินเจตคติ

เลขที่	ชื่อ-สกุล	ข้อ 1	ข้อ 2	ข้อ 3	ข้อ 4	ข้อ 5	ข้อ 6	ข้อ 7	ข้อ 8	ข้อ 9	ข้อ 10	รวม	ระดับคุณภาพ
1	นายวรชัย เจริญดี	4	3	3	4	4	3	3	4	4	4	36	ดีมาก
2	เด็กชายอลงกรณ์ ไพเราะ	2	2	2	4	1	1	2	2	3	4	23	ปานกลาง
3	เด็กชายภัทรชกรณ์ ทรัพย์ศิริ	2	2	2	2	2	2	2	3	3	4	24	ปานกลาง
4	เด็กชายณัฐพงศ์ เจริญนิตย์	2	3	3	4	3	3	3	3	4	4	32	ดี
5	เด็กชายฐิติวัฒน์ ใจหาญ	3	3	3	4	4	3	3	3	4	4	34	ดีมาก
6	เด็กชายณัฐนนท์ ใจหาญ	3	3	3	4	4	3	3	3	4	4	34	ดีมาก
7	เด็กชายมิ่งขวัญ ประทีน	3	4	4	4	3	3	3	3	4	4	35	ดีมาก
8	เด็กชายลภัสกร สายทอง	4	3	3	4	4	3	3	3	4	4	35	ดีมาก
9	เด็กหญิงกุลธิดา ผาสิน	2	2	3	3	2	2	2	2	2	3	23	ปานกลาง
10	เด็กหญิงนภัสสร พิมพหาญ	2	3	3	4	3	3	3	3	4	4	32	ดี
11	เด็กหญิงภัทรวรรณ อาษา	4	3	3	4	3	3	3	3	4	4	34	ดีมาก
12	เด็กหญิงปิ่นทองธาร ศรีบุตร	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	39	ดีมาก
13	เด็กหญิงสุธิดา อ่อนรัตน์	4	3	3	4	3	3	3	3	4	4	34	ดีมาก
14	เด็กหญิงนวลนภา หมั่นวงษ์	3	3	4	4	3	3	3	3	4	4	34	ดีมาก
15	เด็กหญิงเสาวลักษณ์ เจริญนิตย์	3	2	3	4	2	2	3	2	3	4	28	ดี
16	เด็กหญิงปณิตดา เพิ่มดี	2	2	3	3	2	2	3	2	3	4	26	ดี
17	เด็กหญิงกัญติยา เหล่าสวัสดิ์	3	2	2	4	3	3	3	3	4	4	31	ดี
18	เด็กหญิงวราสนา การกล้า	3	3	3	4	3	3	3	3	4	4	33	ดี
19	เด็กหญิงอารีรัตน์ ส่องแสง	4	3	3	4	4	4	3	4	4	4	37	ดีมาก
20	เด็กหญิงสุพิชญา อินทะพันธ์	4	3	4	3	4	4	3	4	4	4	37	ดีมาก
21	เด็กหญิงกัลยรัตน์ อำนวย	2	2	3	3	2	2	3	2	3	4	26	ดี

เกณฑ์การให้คะแนน (Likert Scale)

คะแนน	ความหมาย
4	มากที่สุด
3	มาก
2	ปานกลาง
1	น้อย

เกณฑ์ตัดสินระดับเจตคติ (เต็ม 40 คะแนน)

คะแนนรวม	ระดับเจตคติ
34-40	ดีมาก
26-33	ดี
18-25	ปานกลาง
ต่ำกว่า 18	ปรับปรุง

รายการประเมินเจตคติ (10 ข้อ)

ให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมหรือความคิดเห็นตามรายการ:

1. สนใจและตั้งใจเรียนวิชาวิทยาศาสตร์
2. มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม
3. กล้าแสดงความคิดเห็นและตั้งคำถาม
4. ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี
5. มีความรับผิดชอบหน้าที่
6. มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
7. เห็นคุณค่าของวิทยาศาสตร์ในชีวิตประจำวัน
8. มีความอดทนและพยายามในการเรียนรู้
9. ปฏิบัติตามกฎระเบียบในการทดลอง

วิธีการประเมิน

✓ วิธีประเมิน

- สังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน
- สังเกตการทำกิจกรรมกลุ่ม
- ใช้แบบประเมินเจตคติ (ตารางนี้)

เครื่องมือ

- แบบสังเกตพฤติกรรม
- แบบประเมินเจตคติ (10 ข้อ)

ช่วงเวลา

- ระหว่างเรียน
- ตลอดหน่วยการเรียนรู้

เกณฑ์ผ่าน

- ผ่านเมื่อได้ $\geq 60\% = 24$ คะแนนขึ้นไป

สรุปผลทั้งห้อง

- ค่าเฉลี่ยเจตคติ = 31.76 คะแนน
- ระดับ = ดี

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 คลื่นกล

สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	รายวิชา วิทยาศาสตร์	รหัสวิชา ว 23102
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ภาคเรียนที่ 2	ปีการศึกษา 2568
หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น	เวลา 3 ชั่วโมง	วันที่

1. มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด

ว 2.3 ม.3/10 สร้างแบบจำลองที่อธิบายการเกิดคลื่นและบรรยายส่วนประกอบของคลื่น

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายการเกิดคลื่นกลและบรรยายส่วนประกอบของคลื่นได้ (K)
2. อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความยาวคลื่น ความถี่ และแอมพลิจูดได้ (K)
3. คำนวณหาปริมาณที่เกี่ยวข้องกับอัตราเร็ว ความยาวคลื่น ความถี่ และแอมพลิจูดได้ (P)
4. ปฏิบัติกิจกรรมคลื่นในหลอดสปริงได้อย่างถูกต้องและเป็นลำดับขั้นตอน (P)
5. เป็นคนช่างสังเกต ช่างคิด ช่างสงสัย ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้ (A)

3. สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้แกนกลาง	สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น
คลื่นเกิดจากการส่งผ่านพลังงานโดยอาศัยตัวกลางและ ไม่อาศัยตัวกลาง ในคลื่นกล พลังงานจะถูกถ่ายโอน ผ่านตัวกลางโดยอนุภาคของตัวกลางไม่เคลื่อนที่ไปกับ คลื่น คลื่นที่แผ่ออกมาจากแหล่งกำเนิดคลื่นอย่าง ต่อเนื่องและมีรูปแบบที่ซ้ำกัน บรรยายได้ด้วยความ ยาวคลื่น ความถี่ แอมพลิจูด	

4. สาระสำคัญ/ความคิดรวบยอด

คลื่น (wave) เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดจากการรบกวนแหล่งกำเนิด หรือตัวกลางเกิดการสั่นสะเทือนทำให้มีการแผ่หรือถ่ายโอนพลังงานจากการสั่นสะเทือนไปยังจุดอื่น ๆ โดยที่ตัวกลางนั้นไม่มีการเคลื่อนที่ไปกับคลื่น การเกิดคลื่นน้ำเป็นการถ่ายโอนพลังงานโดยผ่านโมเลกุลของน้ำ ซึ่งโมเลกุลของน้ำจะไม่เคลื่อนที่ไปกับคลื่น

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1. ความสามารถในการสื่อสาร 2. ความสามารถในการคิด 1) ทักษะการสังเกต 2) ทักษะการทดลอง 3) ทักษะการคำนวณ 4) ทักษะการวิเคราะห์ 5) ทักษะการลงความเห็นจากข้อมูล 3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต 4. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	1. มีวินัย รับผิดชอบ 2. ใฝ่เรียนรู้ 3. มุ่งมั่นในการทำงาน

6. กิจกรรมการเรียนรู้

& แนวคิด/รูปแบบการสอน/วิธีการสอน/เทคนิค : สืบเสาะหาความรู้ (5Es Instructional Model)

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำ

ขั้นที่ 1 กระตุ้นความสนใจ (Engage)

1. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบ จากนั้นครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น เพื่อวัดความรู้เดิมของนักเรียนเป็นรายบุคคลก่อนเข้าสู่กิจกรรม
2. นักเรียนแต่ละคนพิจารณาภาพหน้าหน่วย จากหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.3 เล่ม 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น จากนั้นครูตั้งประเด็นคำถามกระตุ้นความคิดนักเรียน โดยให้นักเรียนแต่ละคนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยไม่มีการเฉลยว่าถูกหรือผิด ดังนี้

- จากภาพที่นักเรียนเห็นคืออะไร แล้วเกิดขึ้นได้อย่างไร

(แนวตอบ : คำตอบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน)

- นักเรียนสามารถมองเห็นคลื่นได้หรือไม่ พร้อมยกตัวอย่างคลื่นในชีวิตประจำวัน

(แนวตอบ : คำตอบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน)

3. ครูถามคำถามกระตุ้นความสนใจของนักเรียนโดยใช้คำถาม Big Question จากหนังสือเรียน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.3 เล่ม 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น และร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยไม่มีการเฉลยว่าถูกหรือผิดว่า “การเคลื่อนที่ของคลื่นต่างจากการเคลื่อนที่ของวัตถุอย่างไร”

(แนวตอบ : การเคลื่อนที่ของคลื่นเป็นการถ่ายเทพลังงานจากแหล่งกำเนิดไปสู่บริเวณรอบข้าง โดยอาศัยตัวกลางในการเคลื่อนที่หรือไม่ก็ได้)

4. นักเรียนตรวจสอบความเข้าใจของตนเองก่อนเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอน จากกรอบ Check for Understanding ในหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.3 เล่ม 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น โดยบันทึกลงในสมุดประจำตัวนักเรียน

5. นักเรียนทำกิจกรรม Engaging Activity จากหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.3 เล่ม 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น พิจารณาภาพ แล้วจำแนกว่า ภาพใดเกิดการเคลื่อนที่แบบคลื่น ซึ่งครูอาจถามคำถามเพิ่มเติมว่า “นักเรียนใช้เกณฑ์ใดในการจำแนกคลื่น” โดยบันทึกลงในสมุดประจำตัวนักเรียน

(แนวตอบ : คำตอบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน)

ชั้นสอน

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา (Explore)

1. ครูถามคำถาม Key Question จากหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.3 เล่ม 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น ว่า “คลื่นกลเกิดขึ้นได้อย่างไร” โดยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยครูเขียนคำตอบของนักเรียนไว้ แล้วครูจะมาตรวจสอบคำตอบหลังเรียนเสร็จ
(แนวตอบ : คลื่นกลเกิดจากการรบกวนตัวกลาง พลังงานจากการถูกรบกวนจะถูกถ่ายโอนไปยังอนุภาคตัวกลาง ทำให้อนุภาคของตัวกลางเกิดการสั่น)
2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับคลื่นกลในชีวิตประจำวันว่า “เมื่อเราปาก่อนหินลงไปในสระน้ำ หลังจากที่ถูกก้อนหินกระทบผิวน้ำ นักเรียนสังเกตเห็นสิ่งใดเกิดขึ้น แล้วสิ่งที่เกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไร”
(แนวตอบ : คำตอบขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครูผู้สอน)

3. ครูเตรียมอุปกรณ์สาธิตการทดลอง เช่น ดินสอ กะละมัง และเศษกระดาษ จากนั้นครูสุ่มนักเรียน 2 คน ออกมาหน้าชั้นเรียน ตัวแทนนักเรียนจุ่มดินสอลงในกะละมังที่มีน้ำและเศษกระดาษลอยอยู่ โดยครูให้นักเรียนแต่ละคนสังเกตการเคลื่อนที่ของคลื่นน้ำผ่านผิวน้ำ และการเคลื่อนที่ของเศษกระดาษ
4. ครูตั้งประเด็นคำถามจากการสาธิตการทดลองว่า “เศษกระดาษเล็ก ๆ ที่ลอยอยู่มีลักษณะการเคลื่อนที่อย่างไร” โดยให้นักเรียนแต่ละคนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระโดยไม่มีการเฉลยว่าถูกหรือผิด (แนวตอบ : จะเกิดคลื่นวงกลมแผ่ขยายออกไป โดยเศษกระดาษจะขยับขึ้น-ลงที่ตำแหน่งเดิมไม่ได้เคลื่อนที่ไปกับคลื่น)
5. นักเรียนจับคู่กับเพื่อนในชั้นเรียนตามความสมัครใจ จากนั้นร่วมกันศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเรื่อง คลื่นกล และประเภทของคลื่นกล จากหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.3 เล่ม 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น หรือแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต QR Code เรื่อง การเกิดคลื่น
6. นักเรียนแต่ละคู่ร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ลงในสมุดประจำตัวนักเรียน

ชั่วโมงที่ 2

7. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 6 คน ตามความสมัครใจ เพื่อศึกษากิจกรรมคลื่นในหลอดสปริง จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารับวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมคลื่นในหลอดสปริง
8. สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันศึกษาจุดประสงค์ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีปฏิบัติกิจกรรม จากหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.3 เล่ม 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น
9. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันปฏิบัติตามขั้นตอน ในหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.3 เล่ม 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น จากนั้นสมาชิกแต่ละกลุ่มนำผลการทดลองที่ได้มาอภิปรายร่วมกันภายในกลุ่ม เพื่อหาข้อสรุปของผลการทดลอง

ชั่วโมงที่ 3

ขั้นที่ 3 อธิบายความรู้ (Explain)

10. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมคลื่นในหลอดสปริงหน้าชั้นเรียน ในระหว่างที่นักเรียนนำเสนอ ครูคอยให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจถูกต้อง
11. นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตอบคำถามท้ายกิจกรรม โดยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อหาคำตอบ จากนั้นครูสุ่มนักเรียนให้ตอบคำถามท้ายกิจกรรม
12. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายผลท้ายกิจกรรมคลื่นในหลอดสปริง และเฉลยคำถามท้ายกิจกรรม

13. ครูตั้งประเด็นคำถามเพิ่มเติมจากกิจกรรมคลื่นในลวดสปริง โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเพื่อหาคำตอบ ดังนี้

- การผูกขลุ่ยที่ขลุ่ยที่ขลุ่ยสปริงเพื่ออะไร

(แนวตอบ : เพื่อให้สังเกตการเคลื่อนที่ของอนุภาคของลวดสปริงได้ง่าย)

- ลักษณะของคลื่นที่เกิดจากการอัดลวดสปริงและการสับลวดสปริง แตกต่างกันอย่างใด

(แนวตอบ : ทิศทางการสับแตกต่างกัน)

14. ครูอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับการเกิดคลื่นและชนิดของคลื่นว่า “คลื่นกลเกิดจากการสั่นของอนุภาค แล้วมีการส่งต่อของพลังงาน ซึ่งแบ่งตามลักษณะการสั่นของตัวกลางได้ 2 ชนิด คือ คลื่นตามขวาง และคลื่นตามยาว”

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ (Elaborate)

15. นักเรียนแต่ละคนศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่อง ส่วนประกอบของคลื่น อัตราเร็วของคลื่น และตัวอย่างการคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเร็วของคลื่น ความยาวคลื่น และความถี่ จากตัวอย่างที่ 6.1-6.2 ในหนังสือเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.3 เล่ม 2

หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น ครูอาจแนะนำให้นักเรียนทำตามขั้นตอนการแก้โจทย์ปัญหา ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ทำความเข้าใจโจทย์ปัญหา
- ขั้นที่ 2 วางแผนการแก้โจทย์ปัญหา เช่น สิ่งที่โจทย์ต้องการถามหา และจะหาสิ่งที่โจทย์ต้องการต้องทำอย่างไร
- ขั้นที่ 3 ดำเนินการแก้โจทย์ปัญหา
- ขั้นที่ 4 ตรวจสอบคำตอบ

- 16. ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง คลื่นกล และให้ความรู้เพิ่มเติมจากคำถามของนักเรียน โดยครูใช้ PowerPoint เรื่อง คลื่นกล ในการอธิบายเพิ่มเติม

17. นักเรียนแต่ละคนวาดภาพส่วนประกอบต่าง ๆ ของคลื่นลงในสมุดประจำตัวนักเรียน จากนั้นทำ

ใบงานที่ 6.1 เรื่อง คลื่นกล

18. นักเรียนแต่ละคนทำแบบฝึกหัด เรื่อง คลื่นกล จากแบบฝึกหัด เรื่อง คลื่น

ขั้นสรุป

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบผล (Evaluate)

1. ครูตรวจสอบผลการทำแบบทดสอบก่อนเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น เพื่อตรวจสอบความเข้าใจก่อนเรียนของนักเรียน

2. ครูประเมินผล โดยการสังเกตพฤติกรรม การตอบคำถาม พฤติกรรมการทำงานรายบุคคล พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และจากการนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมหน้าชั้นเรียน
3. ครูตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนก่อนเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอน จากกรอบ Check for Understanding ในสมุดประจำตัวนักเรียน
4. ครูตรวจสอบผลการปฏิบัติกิจกรรม คลื่นในลวดสปริง
5. ครูตรวจสอบผลการทำใบงานที่ 6.1 เรื่อง คลื่นกล
6. ครูตรวจแบบฝึกหัด เรื่อง คลื่นกล จากแบบฝึกหัดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.3 เล่ม 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น
7. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปเกี่ยวกับเรื่อง คลื่นกล

7. การวัดและประเมินผล

รายการวัด	วิธีการ	เครื่องมือ	เกณฑ์การประเมิน
7.1 การประเมินก่อนเรียน - แบบทดสอบ ก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น	- ตรวจสอบแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น	- แบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น	- ประเมินตามสภาพจริง
7.2 ประเมินระหว่าง การจัดกิจกรรม การเรียนรู้	- ตรวจสอบใบงานท - ตรวจสอบสมุดประจำตัว หรือแบบฝึกหัด เรื่อง คลื่น	- ใบงานที่ 6.1 - สมุดประจำตัว หรือ แบบฝึกหัด	- ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์ - ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2) ผลบันทึกการ ปฏิบัติกิจกรรม คลื่นในลวดสปริง	- ตรวจสอบสมุดประจำตัว หรือแบบฝึกหัด	- สมุดประจำตัว หรือ แบบฝึกหัด	- ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
) การนำเสนอ ผลงาน/การปฏิบัติ กิจกรรม	- ประเมินการนำเสนอ ผลงาน/การปฏิบัติ กิจกรรม	- แบบประเมินการนำเสนอ ผลงาน/การปฏิบัติ กิจกรรม	- ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
4) พฤติกรรม การทำงานรายบุคคล	- สังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล	- แบบสังเกตพฤติกรรม การทำงานรายบุคคล	- ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
5) พฤติกรรม	- สังเกตพฤติกรรม	- แบบสังเกตพฤติกรรม	- ระดับคุณภาพ 2

ทำงานกลุ่ม	การทำงานกลุ่ม	การทำงานกลุ่ม	ผ่านเกณฑ์
6) คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	- สังเกตความมีวินัย รับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ และมุ่งมั่นในการ ทำงาน	- แบบประเมิน คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

8. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้

8.1 สื่อการเรียนรู้

- 1) หนังสือเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ม.3 เล่ม 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 คลื่น
- 2) แบบฝึกหัด
- 3) ใบงานที่ เรื่อง คลื่นกล
- 4) วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติกิจกรรมคลื่นในลวดสปริง
- 5) PowerPoint เรื่อง คลื่นกล
- 6) อุปกรณ์สาธิตการทดลอง เช่น ดินสอ กะละมัง และเศษกระดาษ
- 7) QR Code เรื่อง การเกิดคลื่น
- 8) สมุดประจำตัวนักเรียน

8.2 แหล่งการเรียนรู้

- 1) ห้องเรียน
- 2) อินเทอร์เน็ต

แผนนวัตกรรมการเรียนรู้ของครู เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของสถานศึกษานำร่องฯ

1. ผู้จัดทำนวัตกรรม

คำนำหน้าชื่อผู้จัดทำ.....นางสาว.....ชื่อผู้จัดทำ.....ธัญญา.....นามสกุลผู้จัดทำ.....อาจหาญ
 รับผิดชอบสอนวิชา.....วิทยาศาสตร์.....ระดับชั้น.....มัธยมศึกษาปีที่ 3
 รายวิชา.....วิทยาศาสตร์ (ว23102)

2. ชื่อนวัตกรรมการเรียนรู้

การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เรื่อง คลื่น ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้
 การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5E (5Es Instructional Model)

3. ระยะเวลาดำเนินการ

เริ่มวันที่

1 พฤศจิกายน 2568 – 31 มีนาคม 2569

4. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

แนวทางที่ 1 แสวงหานวัตกรรมการเรียนการสอนจากแหล่งต่าง ๆ ที่เคยมีผู้สร้างหรือทำไว้
 แล้วนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาใหม่

แนวทางที่ 2 การสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนใหม่

5. ประเภทของนวัตกรรม

() 01 นวัตกรรมด้านระบบ รูปแบบของการจัดการศึกษา

() 02 นวัตกรรมด้านหลักสูตร

(✓) 03 นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน

() 04 นวัตกรรมด้านสื่อและเทคโนโลยีการศึกษาทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์รวมถึงแหล่ง
 เรียนรู้ต่างๆ

() 05 นวัตกรรมด้านการจัดการชั้นเรียน

() 06 นวัตกรรมด้านการบริหารและบริการทางการศึกษา

() 07 นวัตกรรมด้านการวัดและประเมินผล

() 08 นวัตกรรมด้านการพัฒนาวิชาชีพ การพัฒนาการปฏิบัติงาน การพัฒนาองค์กร

ลักษณะโครงการ

(✓) โครงการใหม่

() โครงการต่อเนื่อง

6. หลักการและเหตุผล ตามความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ต้องสร้าง/พัฒนานวัตกรรมการวิเคราะห์ Pain Point (จุดเจ็บปวด) ที่เป็นที่มาของการคิดค้นและพัฒนานวัตกรรม

การวิเคราะห์สถานการณ์ (Situation Analysis)

วิชาวิทยาศาสตร์ เป็นศาสตร์แห่งการนำพาสังคมไปสู่โลกแห่งอนาคต การบูรณาการของศาสตร์ต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่หลากหลาย ได้อีกทั้งยังสร้างคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนกลายเป็นบุคคลที่รักที่จะเรียนรู้ มีตรรกะ มีเหตุผล สามารถคิดไตร่ตรอง และแก้ปัญหาได้อย่างมีวิจารณญาณ พร้อมทั้งจะต่อยอดความรู้ใหม่ ๆ จนกลายเป็นผู้ผลิตนวัตกรรมที่เป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการนำพาประเทศสู่สังคมโลก

การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา เนื่องจากทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เป็นทักษะที่จำเป็นที่ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนสามารถสังเกต จำแนกแยกแยะ แก้ไขปัญหาจากข้อมูลซึ่งเป็นทักษะที่ทำให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้ มีความสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและการเรียนรู้

จากการวิเคราะห์ปัญหาผ่านกระบวนการ PLC และการสัมภาษณ์นักเรียน นักเรียนบางกลุ่ม ไม่เข้าใจการคำนวณความถี่ของคลื่น เนื่องจากขาดพื้นฐานความรู้ด้านคณิตศาสตร์ นักเรียนบางคน ขาดทักษะในการใช้อุปกรณ์ห้องปฏิบัติการ และอาจมีปัญหากจากอุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอ นักเรียน ไม่สามารถสรุปใจความสำคัญและประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงได้ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถตอบคำถามในแบบทดสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้าพเจ้าเป็นครูผู้สอนวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผู้เรียนยังขาดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หลายๆข้อ โดยสังเกตจากการอธิบาย การแสดงวิธีทำ หรือการตอบคำถามที่มีรายละเอียดของสิ่งต่างๆ เหล่านี้ พบว่า ผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติได้ ส่งผลให้การประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ทั้งชั้นพื้นฐานและชั้นสูงของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ และยังส่งผลต่อการเรียนรู้วิชาอื่นๆไม่บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด

ข้าพเจ้าได้วิเคราะห์ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง ด้วยรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สู่การออกแบบนวัตกรรมคือ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน ที่สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้วิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการออกแบบเนื้อหาของนวัตกรรมสอดคล้องกับหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประกอบด้วย 2 ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. คลื่นกล
2. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

ข้าพเจ้าได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) นี้ พบว่า จะสามารถทำให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สูงขึ้น จัดเนื้อหาที่เหมาะสมกับหลักสูตรสถานศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยจัดเป็น 2 ชุด 7 กิจกรรม นำไปใช้ควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน ในวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สัปดาห์ละ 2 วัน พร้อมทั้งออกแบบเครื่องมือประเมินทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุปของผู้เรียนทุกครั้ง

ด้วยความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ดังกล่าว ข้าพเจ้าจึงได้พัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) เพื่อพัฒนาทักษะการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) คือ การสร้างความสนใจ (Engagement) การสำรวจและค้นหา (Exploration) การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) การขยายความรู้ (Elaboration) และการประเมินผล (Evaluation)

7.วัตถุประสงค์ของนวัตกรรม

- 1) เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่อง คลื่น
- 2) เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของผู้เรียน
- 3) เพื่อพัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

8. กลุ่มเป้าหมาย/ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 21 คน โรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว)

9. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานที่ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม

9.1 แนวคิด ทฤษฎี (ย่อ)

การเรียนการสอนในวิชาวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ด้วยรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E)

แนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการสร้างความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียน โดยใช้หลักการว่า ความรู้ของบุคคลเป็นโครงสร้างทางปัญญาที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์ด้วยวิธีการต่างๆกัน โดยใช้โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หรือความรู้เดิมและกระบวนการคิดรูปแบบต่างๆ มาใช้ในการสร้างความรู้

รูปแบบการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างความสนใจ (Engagement)

ขั้นนี้เป็นของการนำเข้าสู่บทเรียนหรือนำเข้าสู่เรื่องที่อยู่ในความสนใจที่เกิดจากข้อสงสัย โดยครูผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนหรือเนื้อหาใหม่ๆ ซึ่งความสนใจใคร่รู้นั้นอาจมาจากความสนใจของนักเรียนเอง การอภิปรายกลุ่ม หรือจากการนำเสนอของครูผู้สอนก็ได้ แต่จะต้องเป็นเรื่องที่นักเรียนยอมรับโดยไม่มีการบังคับ หลังจากนั้นเมื่อได้ข้อคำถามที่น่าสนใจแล้ว ครูผู้สอนกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกัน กำหนดขอบเขตและแจกแจงรายละเอียดของเรื่องที่จะศึกษาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดย

ใช้การรับรู้จากประสบการณ์เดิม รวมกับการศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประเด็นที่จะศึกษา และมีแนวทางในการสำรวจตรวจสอบมากยิ่งขึ้น

2. การสำรวจและค้นหา (Exploration)

เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษาอย่างถ่องแท้แล้ว ครูผู้สอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสำรวจ การสืบค้นจากเอกสารต่าง ๆ การทดลอง และการจำลองสถานการณ์ เป็นต้น เพื่อตรวจสอบสมมุติฐานและให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการอธิบายและสรุป

3. การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)

เมื่อได้ข้อมูลอย่างเพียงพอแล้ว ครูผู้สอนจะให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้อธิบายและแปลผล เพื่อสรุปผลและนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรยายสรุป การสร้างแบบจำลอง การวาดภาพ หรือ การสรุปเป็นตารางหรือกราฟ ซึ่งผลสรุปที่ได้นั้น จะต้องสามารถอ้างอิงความรู้ มีความสมเหตุสมผล และมีหลักฐานที่เชื่อถือได้

4. การขยายความรู้ (Elaboration)

เป็นขั้นของการนำความรู้ที่ได้จากขั้นก่อนหน้า มาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือใช้อธิบายถึงสถานการณ์หรือเหตุการณ์เกี่ยวข้อง โดยครูผู้สอนอาจจัดกิจกรรมและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ เช่น ตั้งคำถามจากการศึกษาเพื่อให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องได้มากขึ้น

5. การประเมินผล (Evaluation)

เป็นขั้นของการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การทำข้อสอบ การทำรายงานสรุป หรือ การให้นักเรียนประเมินตัวเอง เป็นต้น เพื่อตรวจสอบนักเรียนว่ามีความรู้ที่ถูกต้องมากน้อยเพียงไรจากการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ดังกล่าว ครูผู้สอนต้องเปิดโอกาสให้นักเรียน วิเคราะห์ วิวิจารณ์และคิดพิจารณาความรู้ที่ได้ให้รอบคอบ โดยมีครูผู้สอนช่วยตรวจสอบและปรับปรุงความรู้ที่นักเรียนได้รับนั้นให้ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับความรู้เดิมของนักเรียนมากยิ่งขึ้น และนำนักเรียนไปสู่คำถามที่ต้องการการสำรวจตรวจสอบต่อไปอย่างต่อเนื่อง

10. การออกแบบกระบวนการเรียนรู้

10.1 กิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการ/ขั้นตอน	กิจกรรม/แนวทางการดำเนินงาน โดยสรุป
1.ขั้นวางแผน (plan)	- ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร/ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด / เนื้อหารายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี - ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ - ศึกษากระบวนการสอนแบบสืบเสาะ - ศึกษารูปแบบการใช้ชุดกิจกรรม

2. ขั้นการดำเนินงาน D (Do) - การนำแผนที่ได้วางไว้ไปปฏิบัติจริง	- ครูผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ (5E) - ออกแบบ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) จำนวน 2 ชุด 7 กิจกรรม ประกอบด้วย - ชุดกิจกรรมคลื่นกล 3 กิจกรรม - ชุดกิจกรรมคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า 4 กิจกรรม
กระบวนการ/ขั้นตอน	กิจกรรม/แนวทางการดำเนินงาน โดยสรุป
	- ชุดกิจกรรม 2 ชุด - แบบทดสอบความรู้ด้านการคิดวิเคราะห์ (K) - แบบประเมินทักษะทักษะการตีความหมายข้อมูลและลงข้อสรุป (P) - แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A) - นำแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมสู่ห้องเรียน
2.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	- สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี - กระตุ้นความสนใจ - วีดิทัศน์
2.2 ขั้นสอน	- หนังสือเรียน - ชุดกิจกรรม - แบบทดสอบก่อนเรียน
2.2.1 การสร้างความสนใจ (Engagement) - แจกจุดประสงค์การเรียนรู้/แนะนำหัวข้อที่เรียน	- กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนด้วยการนำเสนอวีดิทัศน์ภาพ หรือสถานการณ์ใกล้ตัวที่เกี่ยวกับคลื่น - บัตรภาพ - การแชร์ประสบการณ์ - ใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ
2.2.2 การสำรวจและค้นหา (Exploration)	- ใช้ PowerPoint - ใช้เกม - ทดลอง - ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) - แบ่งกลุ่มร่วมทำกิจกรรม กลุ่มละ 4-5 คน - ศึกษาข้อมูลจากหนังสือเรียน - ใช้สื่อภาพ , แผนภูมิ , ตาราง , กราฟ ให้นักเรียนศึกษา
2.2.3 การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)	- นำเสนองานจากการทำกิจกรรมกลุ่ม - ครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย - ใช้คำถามเพื่อสรุปความรู้ร่วมกัน

	- ใช้สื่อภาพ , แผนภูมิ , ตาราง , กราฟ ให้นักเรียนสรุปร่วมกัน
2.2.4 การขยายความรู้ (Elaboration)	- ใบงาน - ใช้คำถาม การประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน - อภิปรายร่วมกัน
กระบวนการ/ขั้นตอน	กิจกรรม/แนวทางการดำเนินงาน โดยสรุป
2.2.5 การประเมินผล (Evaluation)	- ผลงานกลุ่ม - ผลงานจากชุดกิจกรรม - แบบทดสอบหลังเรียน
2.2 ชั้นสรุป	- อภิปรายสรุปความรู้ร่วมกัน - ใช้คำถามปลายเปิด
ขั้นที่ 3 ตรวจสอบการดำเนินงาน (Check) - การประเมินผลและการวิเคราะห์ความสำเร็จของกิจกรรม	มีการดำเนินการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้จากการทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม และการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เพื่อนำผลที่ได้นำไปใช้ และในการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความสมบูรณ์ดียิ่งขึ้น เพื่อให้ได้นวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพ จึงจะนำไปใช้ได้จริง
ขั้นที่ 4 สรุปผลกิจกรรมและการประเมินผลกิจกรรม (Action) - ข้อมูลและผลลัพธ์จากการตรวจสอบเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ	สรุปผลการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ โดยประยุกต์ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ต่อไป

10.2 สื่อ-อุปกรณ์/เครื่องมือ

ขั้นตอน	ชื่อสื่อ-อุปกรณ์/เครื่องมือ และรายละเอียด
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน	- วีดิทัศน์ - ภาพ - คำถามกระตุ้นความสนใจ
ขั้นสอน	แบบทดสอบก่อนเรียน
1. การสร้างความสนใจ (Engagement)	- วีดิทัศน์ - บัตรภาพ - คำถามกระตุ้นความสนใจ

2. การสำรวจและค้นหา (Exploration)	- PowerPoint - ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) - หนังสือเรียน - สื่อภาพ , แผนภูมิ , ตาราง ,กราฟ
3. การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation)	- ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) - คำถามสรุปความรู้ - สื่อภาพ , แผนภูมิ , ตาราง ,กราฟ
4. การขยายความรู้ (Elaboration)	- วิดีทัศน์ - ใบงาน
5. การประเมินผล (Evaluation)	- คำถาม - แบบทดสอบหลังเรียน
ขั้นสรุป	- คำถามปลายเปิด - สรุปและอภิปรายผลร่วมกัน

11. โครงสร้างและองค์ประกอบของนวัตกรรม

1) แนวคิดหลัก (Core Idea)

การเรียนการสอนในวิชาวิทยาศาสตร์ตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist) ด้วยรูปแบบการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) 1.การสร้างความสนใจ (Engagement) 2. การสำรวจและค้นหา (Exploration) 3. การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) 4. การขยายความรู้ (Elaboration) 5. การประเมินผล (Evaluation) เพื่อให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ด้วยวิธีการต่างๆกัน โดยใช้โครงสร้างทางปัญญาที่มีอยู่เดิม หรือความรู้เดิมและกระบวนการคิดรูปแบบต่างๆ มาใช้ในการสร้างความรู้

2. โครงสร้างนวัตกรรม

2.1 องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

บทนำ

- อธิบายทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
- ชี้แจงความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E)

เนื้อหาหลัก

- ใบความรู้เกี่ยวกับคลื่นกลและคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

กิจกรรมฝึกปฏิบัติ

- ใบกิจกรรมเกี่ยวกับคลื่นกลและคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

แบบทดสอบ

- แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน ในแต่ละชุดกิจกรรม

แบบประเมินผลและข้อเสนอแนะ

- แบบประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน
- ข้อเสนอแนะจากผู้สอนและนักเรียน

1. กระบวนการใช้นวัตกรรม

1) ขั้นเตรียม

- ครูจัดเตรียมเนื้อหาและชุดกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน
- อธิบายการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้

2) ขั้นตอนดำเนินการ

- ประเมินความรู้พื้นฐานผ่านแบบทดสอบก่อนเรียน
- ให้นักเรียนศึกษาจากใบความรู้และปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรมการเรียนรู้
- การอภิปรายร่วมกัน

3) ขั้นสรุป

- ตีความหมายข้อมูลและสรุปผลร่วมกัน
- สะท้อนผลการปฏิบัติกิจกรรม
- ประเมินผลการเรียนรู้ผ่านแบบทดสอบหลังเรียน

12. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

12.1 นักเรียน

1) เชิงปริมาณ

ผู้เรียนร้อยละ 70 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง คลื่น

ผู้เรียนร้อยละ 70 มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ผู้เรียนร้อยละ 80 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้

2) เชิงคุณภาพ

ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง คลื่น ในระดับดี

ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในระดับดีขึ้นไป

ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด

ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้

ในระดับสูงขึ้น

ผู้เรียนมีการจัดลำดับความคิด ที่นำไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิต

12.2 ครู

ครูจะมีโอกาสปรับปรุงและพัฒนาวิธีการสอนให้มีความน่าสนใจและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ครูจะมีการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์โดยประยุกต์ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะ(5E) จะช่วยให้ครูสามารถสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

ครูจะสามารถใช้วิธีการประเมินผลที่หลากหลายมากขึ้น เพื่อวัดความก้าวหน้าของนักเรียน และปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ครูจะได้เรียนรู้การใช้เทคนิคและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการสอนที่พัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

12.3 โรงเรียน

โรงเรียนจะได้รับการยอมรับในฐานะสถานศึกษาที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

โรงเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดีขึ้น

การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการสอนจะช่วยให้โรงเรียนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

12.4 ชุมชน

ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงคุณภาพการศึกษา

13. งบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา

กิจกรรม	หมวด ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่าย			
		รายการ (ทำอะไร)	จำนวน	ราคา	เป็นเงิน
1. ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ 2 ชุด	ค่าวัสดุ	ถ่ายเอกสารชุดกิจกรรม	42 เล่ม	40	1,680
2. สื่อการสอน เรื่อง คลื่น	ค่าวัสดุ	- พิวเจอร์บอร์ด	5 แผ่น	19	95
		- กาว 2 หน้าบาง	2 ม้วน	18	36
		- กระดาษสี	5 แผ่น	8	40
		- เชือก	2 ม้วน	30	60
		- สีเมจิก 12 สี	5 ซอง	25	125
รวม					2,036

14. การประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
1. ผู้เรียนร้อยละ 70 มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง คลื่น	ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน (K)	แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ผู้เรียนร้อยละ 70 มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์	ประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ (P)	แบบประเมินทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
3. ผู้เรียนร้อยละ 80 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	การวัดเจตคติในการเรียนรู้ (A)	แบบวัดเจตคติในการเรียนรู้
4. สื่อนวัตกรรม	การนิเทศ	แบบนิเทศการสอน

(ลงชื่อ).....ผู้พัฒนานวัตกรรม

(นางสาวธัญญา อาจหาญ)

ตำแหน่ง ครู

15. การพิจารณาของผู้บริหารสถานศึกษา

13.1 ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(✓) คิดค้นและพัฒนานวัตกรรมการศึกษาและการเรียนรู้ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน รวมทั้งเพื่อดำเนินการให้มีการขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานอื่น

(✓) ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของเด็กไทยทั่วประเทศ

(✓) การกระจาย อำนาจและให้อิสระแก่หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(✓) สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

13.2 ความสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนหรือจุดเน้น ของโรงเรียนที่โรงเรียนกำหนด

(✓) สมรรถนะการจัดการ และสมรรถนะการคิดขั้นสูง

() สมรรถนะการเรียนรู้พื้นฐาน

() สมรรถนะการอาชีพตามอัตลักษณ์สถานศึกษา

() อื่นๆ

13.3 ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/แผนการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาของจังหวัด

(....) ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

(.....) ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาหน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษานำร่อง ในการบริหารและจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

(.....) ยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนานวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับพื้นที่นวัตกรรม การศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี

(.....) ยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนาคุณภาพและศักยภาพของครูและบุคลากร ทางการศึกษาของสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง

(✓) ยุทธศาสตร์ที่ 5 สร้างโอกาส ความเสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ ทางการศึกษา

(✓) ยุทธศาสตร์ที่ 6 สร้างและพัฒนากลไกในการจัดการศึกษาร่วมกัน ระหว่างภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

13.4 สอดคล้องกับข้อตกลงในการพัฒนางานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบพัฒนา นวัตกรรม

(.....) ไม่สอดคล้อง (✓) สอดคล้อง

สรุปความคิดเห็นผู้บริหารสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

(✓) เห็นชอบ

(.....) ให้ปรับปรุง

(.....) ไม่เห็นชอบ

(นางนารอน ทับสกุล)

ผู้อำนวยการโรงเรียนประชาสามัคคี (บ้านหนองมะนาว)